

مرکز تحقیقات طب پیشگیری و سلامت جمعیّت
Preventive Medicine and
Public Health Research Center

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران

آگاهی بیشتر، قضاوت کمتر

WITH COOPERATION WITH: WHO

ایدز چیست؟

ایدز مراحل انتهایی عفونتی به نام اچ‌آی‌وی است که سالها توجه همگان را به خود جلب کرده است. در واقع بیماری ایدز تنها یک مرحله کوتاه در انتهای عفونت اچ‌آی‌وی است.

عامل ایجاد عفونت اچ‌آی‌وی:

نوعی ویروس است بنام HIV (ویروس نقص ایمنی انسان) که به گلبولهای سفید خون علاقه داشته و تنها درون آنها قادر به ادامه حیات می‌باشد. از آنجا که گلبولهای سفید در خارج از بدن مدت کوتاهی زنده می‌مانند، پس ویروس اچ‌آی‌وی هم در خارج از بدن در مدت کوتاهی از بین می‌رود. حرارت، الکل و مواد ضدعفونی کننده (مانند وایتکس) به راحتی می‌توانند باعث از بین رفتن ویروس شوند.

ویروس HIV چگونه وارد بدن می شود؟

ویروس HIV از طریق تماس با خون یا ترشحات آلوده به گلبول‌های سفید منتقل می‌شود، زیرا این ویروس تنها در داخل گلبول سفید زنده می‌ماند. برای ورود به بدن، خون یا ترشحات آلوده باید با خون یا مخاط فرد سالم تماس پیدا کند. مسیرهای اصلی انتقال HIV عبارتند از:

- 1- تزریق خون و فرآورده های خونی 2- تماس جنسی 3- انتقال از مادر مبتلا به نوزاد

راههایی که ویروس اچ‌آی‌وی از طریق آنها منتقل نمی‌شود:

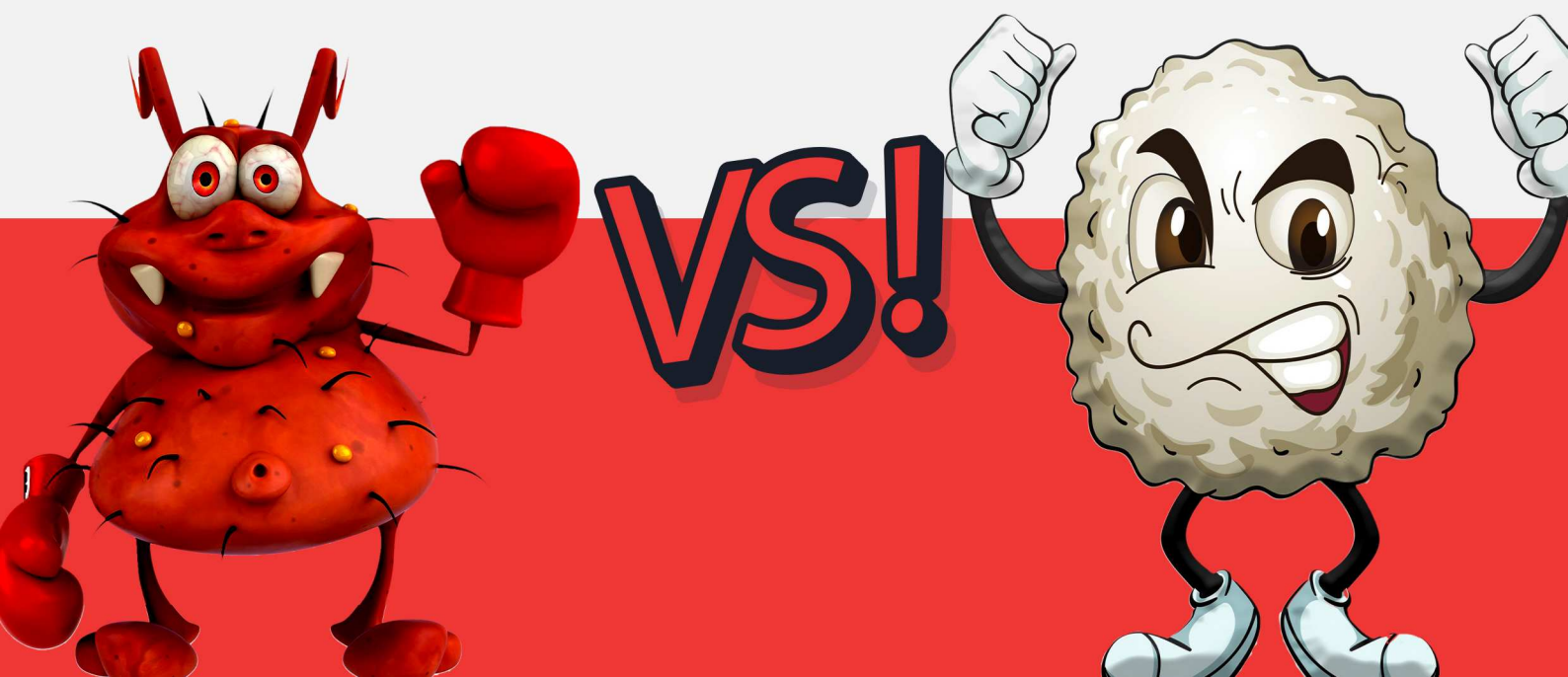
- کار کردن با یکدیگر و زندگی دسته جمعی -هم صحبت شدن و معاشرت‌های اجتماعی یا تماس روزمره با افراد مبتلا مانند هم سفر بودن، همکلاس بودن، نشستن در کنار یکدیگر -از روابط عادی اجتماعی مثل سوار شدن در اتوبوس و تاکسی و استفاده از تلفنهای عمومی -غذا خوردن، آشامیدن و یا استفاده از قاشق و چنگال، لیوان و وسایل و ظروف غذاخوری -اشک و بزاق و از راه هوا(عطسه و سرفه) -استفاده از سرویسهای بهداشتی مشترک مثل حمام، توالت و استخرهای مشترک -توسط حیوانات، حشرات و یا نیش آنها

پس از ورود ویروس HIV به بدن چه اتفاقی میافتد؟

ویروس HIV در گلبول‌های سفید مستقر شده و با استفاده از منابع آن‌ها تکثیر می‌یابد. در این مرحله، گلبول‌های سفید وظایف دفاعی خود را انجام می‌دهند، اما با افزایش ویروس‌ها، توان دفاعی آن‌ها کاهش یافته و در نهایت کارایی خود را از دست می‌دهند. این وضعیت منجر به بروز عفونت‌های شدید و سرطان‌های غیرعادی می‌شود. طول این دوره به دو عامل بستگی دارد:

****قدرت سیستم ایمنی**** (که با تغذیه مناسب و کاهش استرس تقویت می‌شود)
****تعداد ویروس وارد شده**** (که با درمان مناسب می‌توان کاهش داد). درمان به‌موقع می‌تواند ورود به فاز علامت‌دار بیماری را به‌تعویق بیندازد یا از آن جلوگیری کند.

تفاوت عفونت اچ‌آی‌وی و بیماری ایدز:

عفونت HIV و بیماری ایدز دو مرحله اصلی دارند. در دوره عفونت اچ‌آی‌وی، فرد بی علامت است و با درمان می‌توان ویروس را مهار کرد تا ورود به فاز ایدز رخ ندهد؛ این مرحله ممکن است سال‌ها طول بکشد و بیماری قابل انتقال باشد. در دوره ایدز، بدون درمان، سیستم ایمنی به شدت ضعیف شده و بدن قادر به مقابله با عفونت‌ها و سرطان‌ها نیست، که می‌تواند منجر به بیماری‌های شدید و مرگ شود. درمان مناسب می‌تواند از پیشرفت به مرحله ایدز و انتقال بیماری جلوگیری کند.

تشخیص ابتلا به اچ‌آی‌وی:

تشخیص عفونت HIV به دلیل نبود علائم مشخص در مرحله اولیه دشوار است. پس از ورود ویروس به بدن، گلبول‌های سفید آنتی‌بادی‌هایی ترشح می‌کنند که نشانه‌ای از حضور ویروس است و تنها از طریق آزمایش قابل تشخیص است. فاصله زمانی بین ورود ویروس و ترشح آنتی‌بادی‌ها (دو هفته تا سه ماه) دوران پنجره نامیده می‌شود. در این دوره، حتی با وجود عفونت، آزمایش ممکن است نتیجه منفی نشان دهد. بنابراین، آزمایش منفی در این زمان دلیلی بر عدم آلودگی نیست و آزمایش مجدد در فواصل زمانی مشخص ضروری است. پس از دوران پنجره، آنتی‌بادی‌ها تا پایان عمر در خون باقی می‌مانند و تشخیص HIV تنها از طریق آزمایش خون ممکن است. بدون درمان، فرد ممکن است به مرحله علائم‌دار ایدز وارد شود که با عفونت‌های شدید همراه است.

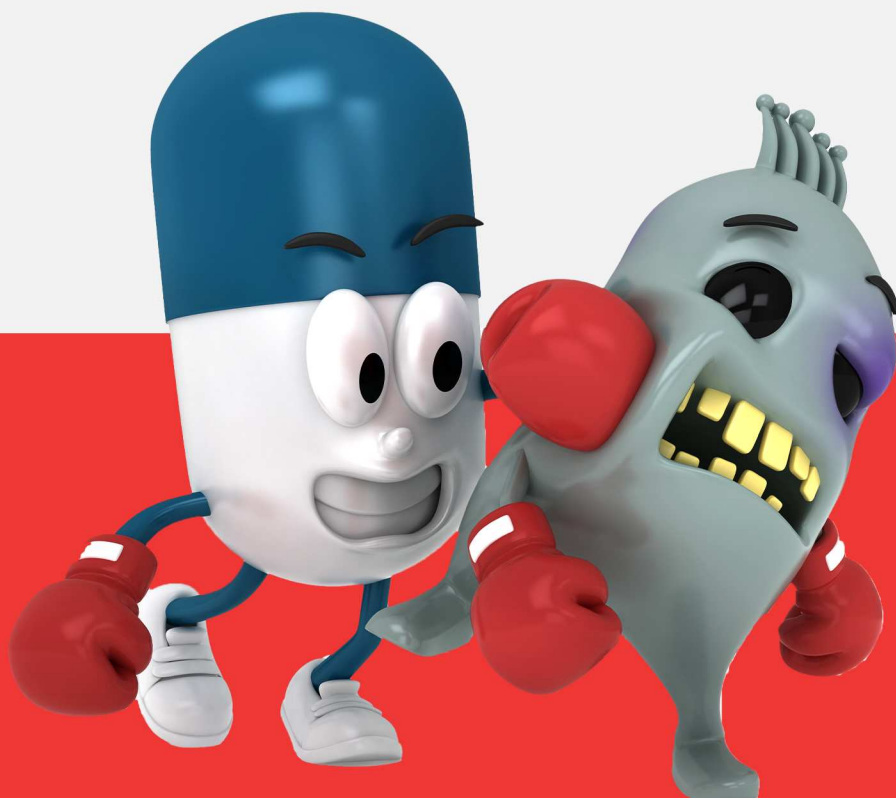

درمان بیماری اچ‌آی‌وی:

تاکنون دارویی برای از بین بردن کامل ویروس HIV یافت نشده، اما داروهای موجود می‌توانند تعداد ویروس را در خون به شدت کاهش دهند و از ورود به مرحله ایدز جلوگیری کنند. درمان به‌موقع و مراقبت مستمر می‌تواند باعث شود که علائم بیماری تا پایان عمر بروز نکند. علاوه بر بهبود سلامت فرد مبتلا، درمان نقش مهمی در پیشگیری دارد؛ زیرا کاهش تعداد ویروس در خون و ترشحات، احتمال انتقال بیماری به دیگران را تقریباً به صفر می‌رساند.

پیشگیری از ابتلا به اچ‌آی‌وی:

جلوگیری از ورود ویروس به بدن، مانند استفاده از سرنگ یک‌بار مصرف در تزریقات و کاندوم در روابط جنسی، از روش‌های اصلی پیشگیری است. همچنین درمان افراد مبتلا، با کاهش تعداد ویروس در خون و ترشحات، خطر انتقال بیماری حتی در تماس‌های اتفاقی را به حداقل می‌رساند.

ایدز مرحله انتهایی عفونت HIV است که در صورت عدم درمان، سیستم ایمنی را به شدت تضعیف می‌کند. ویروس HIV تنها از طریق خون، ترشحات جنسی یا انتقال از مادر به نوزاد منتقل می‌شود و در روابط اجتماعی روزمره، خطری برای دیگران ندارد. تشخیص این ویروس فقط از طریق آزمایش خون ممکن است و درمان به موقع می‌تواند از پیشرفت بیماری جلوگیری کند. استفاده از روش‌های پیشگیری مانند سرنگ یک‌بار مصرف و کاندوم، نقش کلیدی در کنترل انتقال دارد. آگاهی و مراقبت مداوم، کلید کاهش شیوع HIV و حمایت از مبتلایان است.

